

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

Brüssel, 2. oktoober 2024
(OR. en)

2023/0311(COD)

PE-CONS 49/24

SOC 116
ANTIDISCRIM 23
FREMP 92
TRANS 99
SPORT 16
CULT 18
CODEC 539

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega luuakse
Euroopa puudega inimese kaart ja Euroopa puudega inimese
parkimiskaart

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
DIREKTIIV (EL) 2024/...,**

...,

**millega luuakse Euroopa puudega inimese kaart ja
Euroopa puudega inimese parkimiskaart**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 53 lõiget 1, artiklit 62, artiklit 91 ja artikli 21 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

¹ ELT C, C/2024/1595, 5.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1595/oj>.

² ELT C, C/2024/1981, 18.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1981/oj>.

³ Euroopa Parlamendi 24. aprilli 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikus, vabadus, võrdsus ja inimõiguste austamine ning on pühendunud diskrimineerimise, sealhulgas puude alusel diskrimineerimise vastu võitlemisele, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingus (ELi leping), Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsioonis⁴ (edaspidi „ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon“).
- (2) Harta artikliga 26 tunnustab ja austab liit puuetega inimeste õigust saada kasu meetmetest, mille eesmärk on tagada nende iseseisvus, sotsiaalne ja tööalane lõimimine ning osalemine ühiskonnaelus.
- (3) Igal liidu kodanikul on põhiõigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, kui ELi lepingu ja ELi toimimise lepinguga ja nende rakendamiseks võetud meetmetega kehtestatud piirangutest ja tingimustest ei tulene teisiti. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklis 18 tunnistatakse ka puuetega inimeste õigust muu hulgas liikumisvabadusele ja vabadusele valida oma elukoht teistega võrdsetel alustel.

⁴ ELT L 23, 27.1.2010, lk 37.

- (4) Euroopa Liidu Kohtu sõnul on liidu kodaniku staatus liikmesriikide kodanike põhistaatus, kui nad teostavad õigust liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, mis teeb võimalikuks selle, et samas olukorras olevaid kodanikke koheldakse ELi toimimise lepingu esemelisse kohaldamisalasse kuuluvates olukordades seaduse ees võrdselt, sõltumata nende kodakondsusest ja ilma et see piiraks selles osas sõnaselgelt ette nähtud erandite kohaldamist.
- (5) Liit on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni osaline ja selle sätteid, mis on liidu õiguskorra lahutamatu osa, on liidule tema pädevuse ulatuses siduvad. Kõik liikmesriigid on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni osalised ja see on neile nende pädevuse ulatuses siduv. Kuigi liit ja kõik liikmesriigid on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni allkirjastanud ja ratifitseerinud, on nii liidu tasandil kui ka kõigis liikmesriikides vaja teha edusamme puuetega inimeste võrdõiguslikkuse küsimuses.

- (6) Puuetega inimeste õiguste konventsioonis tunnistatakse, et puuetega inimesed on isikud, kellel on pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline kahjustus, mis koostoimes mitmesuguste keskkondlike, halduslike, tehnoloogiliste ja ühiskondlike takistustega võib viia diskrimineeriva kohtlemiseni. Seetõttu on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni eesmärk edendada ja kaitsta kõigi puuetega inimeste inimõiguste ja põhivabaduste täielikku ja võrdset teostamist ning see tagada ilma igasuguse diskrimineerimiseta ning edendada lugupidamist nende loomupärase väärkuse, individuaalse autonoomia, sealhulgas vabaduse suhtes teha ise valikuid, ning isikliku sõltumatuse suhtes, tagades seeläbi nende täieliku ja tõhusa osalemise ühiskonnas teistega võrdsetel alustel. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis tunnistatakse ka seda, kui oluline on austada erinevusi ja tunnustada puuetega inimesi kui inimeste mitmekesisuse ja inimkonna osa ning vajadust võtta asjakohaseid meetmeid, et tagada puuetega inimestele võrdsed võimalused ja ligipääsetavus. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis on märgitud, et puuetega naiste ja tüdrukute suhtes esineb diskrimineerimise mitmeid vorme ning on ette nähtud, et osalisriigid peavad rakendama abinõusid, mis tagaksid neile kõigi inimõiguste ja põhivabaduste täieliku ja võrdse teostamise. Puuetega inimeste õiguste konventsioonis tunnistatakse ka raskeid tingimusi, mis on puuetega inimestel, kes puutuvad kokku mitmete või raskete diskrimineerimise vormidega rassi, nahavärvi, soo, keele, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, rahvusliku, etnilise, põlis- või sotsiaalse päritolu, varandusliku seisuga, sünni, vanuse või muu asjaolu alusel.

- (7) Euroopa sotsiaalõiguste samba⁵, mille Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kuulutasid ühiselt välja 17. novembril 2017 Göteborgis (edaspidi „samm“), 3. põhimõttes on ette nähtud, et muu hulgas olenemata puudest, on igaühel õigus võrdsele kohtlemisele ja võrdsetele võimalustele seoses tööhõive, sotsiaalkaitse, hariduse ja juurdepääsuga kaupadele ja teenustele ning et edendada tuleb alaesindatud rühmade võrdseid võimalusi. Lisaks tunnistatakse samba 17. põhimõttes, et puuetega inimestel on õigus sissetulekutoetusele, mis tagab väärika elu, teenustele, mis võimaldavad neil osaleda ühiskonnaelus, ning nende vajadustega kohandatud töökeskkonnale.
- (8) Komisjoni 3. märtsi 2021. aasta teatisega vastu võetud puuetega inimeste õiguste strateegia (2021–2030) abil püütakse lahendada mitmesuguseid probleeme, millega puuetega inimesed kokku puutuvad, ja saavutada ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni järgimisel edu kõigis valdkondades nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil.

⁵ ELT C 428, 13.12.2017, lk 10.

- (9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/882⁶ eesmärk on parandada ligipääsetavust teatavatele toodetele ja teenustele, kaotades ja vältides tõkkeid, mis tulenevad liikmesriikide erinevatest ligipääsetavusnõuetest, aidates seeläbi suurendada ligipääsetavate toodete ja teenuste kättesaadavust siseturul, sealhulgas juurdepääsu teatavate avalike teenuste veebisaitidele ja mobiilirakendustele, ning parandada asjakohase teabe kättesaadavust. Lisaks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2102⁷ eesmärk parandada avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2102, mis käsitleb avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust (ELT L 327, 2.12.2016, lk 1).

- (10) Ühtlasi on liidu õigusega tagatud õigus mitte olla diskrimineeritud transpordile ligipääsul ja muud õigused. Sellised õigused on muu hulgas lennuki, rongi, laeva või bussiga reisivate puudega ja piiratud liikumisvõimega reisijate õigus saada tasuta abi; see õigus on kehtestatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EÜ) nr 1107/2006⁸, (EL) 2021/782⁹, (EL) nr 1177/2010¹⁰ ja (EL) nr 181/2011¹¹. Liidu õigus, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 1999/62/EÜ¹² võimaldab liikmesriikidel kehtestada sõiduki puhul, mida kasutavad või omavad puuetega inimesed, teemaksuga teedele, sildadele või tunnelitele vähendatud tee- või kasutusmaks ning vabastusi kohustusest maksta selliseid tee- või kasutusmaksu.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2006 puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul (ELT L 204, 26.7.2006, lk 1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/782 rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta (ELT L 172, 17.5.2021, lk 1).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1177/2010, mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 334, 17.12.2010, lk 1).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 181/2011, mis käsitleb bussisõitjate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 55, 28.2.2011, lk 1).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 1999. aasta direktiiv 1999/62/EÜ sõidukite maksustamise kohta maanteedaristute kasutamise eest (EÜT L 187, 20.7.1999, lk 42).

- (11) Puuetega inimesed võivad taotleda oma elukohaliikmesriigi pädevatelt asutustelt või organitelt puudestaatuse tunnustamist, kuna see on liikmeriikide pädevuses. Puude hindamise kord on liikmesriigiti erinev. Kui pädevad asutused või organid tunnustavad taotleja puudestaatust, võivad nad väljastada puudetõendi, puudekaardi või muu taotleja puudestaatust tõendava ametliku dokumendi. Liikmesriikides, kus puudestaatust ei ole määratletud, võib puuetega inimestele teenuste või hüvitiste andmisel kasutada puudel põhinevaid õigusi spetsiifilistele teenustele.

- (12) ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis tunnistatakse, et diskrimineerimine ja sotsiaalne tõrjutus, mida puuetega inimesed kogevad, tuleneb pigem keskkonnaga seotud, süsteemsetest ja hoiakulistest tõketest ühiskonnas kui nende puuetest. Kuna eri liikmesriikide vahel puudestaatust alati vastastikku ei tunnustata, puutuvad puuetega inimesed võrdse kohtlemise, mittediskrimineerimise ja vaba liikumise põhiõiguste kasutamisel sageli kokku spetsiifiliste ja märkimisväärsede raskuste ja takistustega. See kehtib eelkõige teises liikmesriigis lühiajalise viibimise või selle külastamise suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/38/EÜ¹³ artikli 6 tähenduses, milles on sätestatud, et liidu kodanikel ja nende pereliikmetel on õigus elada teises liikmesriigis kuni kolm kuud, ilma et nende suhtes kohaldataks muid tingimusi või formaalsusi peale nende omada kehtivat isikutunnistust või passi. Kolme kuud ületavateks perioodideks peavad nimetatud direktiivi artikli 7 kohaselt olema täidetud lisatingimused ning sellisel juhul võib vastuvõttev liikmesriik nimetatud direktiivi artikli 8 kohaselt nõuda liidu kodanikelt registreerimist asjaomastes ametiasutustes.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

- (13) Välja arvatud juhul, kui õigusnormidega või liikmesriikide vahel on kokku lepitud teisiti, võivad nende puuetega inimeste puuet, kes kolivad töötamise, õppimise või muudel eesmärkidel pikemaks ajaks teise liikmesriiki, hinnata ja ametlikult tunnustada teise liikmesriigi pädevad asutused või organid ning nad võivad kooskõlas selles liikmesriigis kohaldatavate normidega saada puudetõendi, puudega inimese kaardi või muu ametliku dokumendi, millega tunnustatakse nende puudestaatust, või nende kohta tehakse otsus, mis käsitleb puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele.
- (14) Selleks et edendada liidu liikuvusprogrammis osalevate puuetega inimeste vaba liikumist, tuleks selle programmi kestel tagada jätkuv võrdne võimalus kasutada eritingimusi või eeliskohtlemist või parkimistingimusi ja -rajatise, kasutades Euroopa puudega inimese kaarti ja Euroopa puudega inimese parkimiskaarti. Liidu liikuvusprogrammid hõlmavad programme, mille liit on loonud, et toetada isikute liikuvust teise liikmesriiki kindlaksmääratud ajaks hariduse, koolituse, kutsealasel, ühiskondlikul või kultuurilisel eesmärgil, näiteks Euroopa solidaarsuskorpuse programm või programm „Erasmus+“, mis on loodud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) 2021/888¹⁴ ja (EL) 2021/817¹⁵.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/888, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpuse programm ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2018/1475 ja (EL) nr 375/2014 (ELT L 202, 8.6.2021, lk 32).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 1).

- (15) Isikutel, kellel on tunnustatud puudestaatust või puudel põhinev õigus spetsiifilistele teenustele ja kes reisivad liikmesriiki või külastavad lühikese aja vältel liikmesriiki, mis ei ole nende elukohaliikmesriik, tekib siiski sageli märkimisväärsed raskusi ja takistusi seal pakutavatest eritingimustest või eeliskohtlemisest kasu saamisel, kui nende puudestaatust või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele ei tunnustata liikmesriigis, kuhu nad reisivad või mida nad külastavad, ja kui neil ei ole puudetõendit, puudega inimese kaarti või muud ametlikku dokumenti, millega tõendatakse nende puudestaatust või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele vastuvõtvas liikmesriigis. Teise liikmesriiki reisisid või seda külastades on oma puude tõendamisega sageli raskusi eelkõige mittenähtava puudega inimestel.
- (16) Teise liikmesriiki reisivad või teist liikmesriiki külastavad puuetega inimesed on seatud vaba liikumise õiguse kasutamisel märkimisväärselt ebasoodsasse olukorda võrreldes puueteta inimestega ja puuetega inimestega, kellel on puudetõend, puudega inimese kaart või muu ametlik dokument, mis tõendab nende puudestaatust või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele liikmesriigis, kuhu nad reisivad või mida külastavad.

- (17) Lisaks tekitab puuetega inimeste jaoks märkimisväärset ebakindlust teadmatus, kas ja mil määral tunnustatakse nende puudestaatust või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele ja seda staatust või õigust tõendavaid ametlikke dokumente teise liikmesriiki reisides või seda külastades. Seda probleemi süvendab nende konkreetseid õigusi ja olemasolevaid eeliseid käsitleva veebipõhise teabe piiratud kättesaadavus. Lõppkokkuvõttes võib see puuetega inimesi takistada oma vaba liikumise õigusi kasutamast ning ühiskonnas täielikult ja tegusalt osalemast.
- (18) Liidu kodanikud on mitmes Euroopa Parlamendile esitatud petitsioonis väljendanud muret puute vastastikuse tunnustamise puudumise pärast kogu liidus ja taotlenud kogu liitu hõlmava puudega inimese kaardi kasutuselevõttu.

- (19) Lisaks mitmesugustele nähtavatele ja nähtamatutele, füüsilistele, sotsiaalsetele ja muudele takistustele avalikele ja eraruumidele ja teenustele ligipääsul ning mõistlike abinõude puudumine on suured kulud peamine tegur, mis pärsib paljude puuetega inimeste reisimist. Puuetega inimestel on erivajadused, mis toovad kaasa puudega seotud lisakulud ja võivad nõuda neid saatvate või abistavate isikute, sealhulgas riigisisese õiguse või tava kohaselt isiklike abistajatena tunnustatud isikute või viipekeele tõlkide või abiloomade kasutamist, mistõttu nende reisikulud on puueteta inimeste reisikuludest suuremad. See, et puudestaatust või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele ei tunnustata teistes liikmesriikides, võib piirata nende võimalust kasutada eritingimusi või eeliskohtlemist või puuetega inimestele ette nähtud parkimistingimusi ja -rajatise, nagu tasuta ligipääs või vähendatud tariifid, eeliskohad ühistranspordis või reserveeritud parkimiskohad, ning see mõjutab nende reisikulusid, elu, sotsiaalset ja majanduslikku integratsiooni ning isiklikku autonoomiat. Lisaks võib psühhosotsiaalsete, kognitiivsete, füüsiliste või sensoorsete ligipääsetavusmeetmete laialdane puudumine viia puuetega inimeste diskrimineeriva kohtlemiseni.

- (20) Tasu eest või tasuta pakutav eeliskohtlemine, näiteks isiklik abistamine, eelisjuurdepääs või võimalus saada järjekorras ette, on sageli oluline selleks, et puuetega inimestel oleks õigus kasutada mitmesuguseid teenuseid, tegevust või rajatisi ning võimalus neist täiel määral kasu saada. Kuna aga võib juhtuda, et liikmesriigis, kuhu nad reisivad või mida külastavad, ei tunnustata vastastikku puudestaatust või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele ega teistes liikmesriikides väljastatud ning nende staatust ja õigust tõendavaid ametlikke dokumente, ei pruugi puuetega inimestel olla võimalik kasu saada eritingimustest või eeliskohtlemisest, mida selle liikmesriigi avaliku sektori asutused või eraettevõtjad pakuvad seal väljastatud puudetõendi, puudega inimese kaardi või muu puudestaatust või puudel põhinevat spetsiifiliste teenuste saamise õigust tõendava ametliku dokumendi omajatele.

- (21) 2016. aastal käivitatud ja kaheksas liikmesriigis läbi viidud ELi puudega isiku kaardi katseprojekt, mis oli küll vabatahtlik ja piiratud ulatusega, tõi välja selle, et puudestaatuse või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse vastastikuse tunnustamise hõlbustamine eri liikmesriikide vahel annab puuetega inimestele eelised kasutada eritingimusi või eeliskohtlemist seoses kultuuri-, vaba aja veetmise, spordi- ja mõnel juhul ka transporditeenustega ning mis toetavad nende lühiajalist piiriülest liikumist liidus, ning näitas, et ELi puudega isiku kaardi eesmärgid on puuetega inimeste praeguste vajaduste seisukohast jätkuvalt asjakohased. Lisaks käsitleti katseprojekti raames muid teenuste, tegevuse ja rajatiste näiteid, mille puhul puuetega inimestele pakutakse eritingimusi või eeliskohtlemist.
- (22) Puuetega inimesed võivad oma puudestaatuse või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse alusel taotleda oma elukohaliikmesriigi pädevatelt asutustelt või organitelt puudega inimese parkimiskaarti, milles tõendatakse õigust teatavatele puuetega inimestele mõeldud parkimistingimustele ja -rajatistele. Igal liikmesriigil on kas kohalikul, piirkondlikul või riiklikul tasandil kehtestatud kord puuetega inimeste või neid saatvate või abistavate isikute, sealhulgas isiklike abistajate parkimiskaardi taotlemiseks ning kriteeriumid, mis peavad olema kaardi saamise tingimustele vastamiseks täidetud.

- (23) Nõukogu soovitus 98/376/EÜ¹⁶ on esitatud Euroopa puuetega inimeste parkimiskaardi näidis, mis hõlbustab selliste parkimiskaartide tunnustamist kõigis liikmesriikides. Kuna kõnealune soovitus on mittesiduv, on selle rakendamine, spetsiifiliste riiklike täienduste lisamine või näidise kõrvaldamine kaasa toonud erinevate puuetega inimeste parkimiskaartide kasutuselevõtu. Sellised erinevused takistavad nende parkimiskaartide piiriülest tunnustamist kõigis liikmesriikides ning pärsivad puuetega inimeste parkimiskaardi omajate võimalust kasutada puuetega isikutele ette nähtud eriomaseid parkimistingimusi ja -rajatise teistes liikmesriikides. Lisaks ei ole seda soovitust ajakohastatud, et võtta arvesse tehnoloogia ja digitaliseerimise arengut. Liikmesriikidel on samuti olnud probleeme puudega inimeste parkimiskaartide võltsimise ja pettusega, sest vorming on tavaliselt üsna lihtne ja kergesti võltsitav ning liikmesriigiti erinev, mis omakorda raskendab kontrollimist. Võttes arvesse käesolevat direktiivi, milles sätestatakse selles valdkonnas üksikasjalikumad õiguslikult siduvad õigusnormid, ei täida soovitus 98/376/EÜ enam oma eesmärke. Liikmesriikidel peaks sellegipoolest olema võimalik lubada, et puuetega inimeste parkimiskaartidel, mis on väljastatud kooskõlas kõnealuse soovitusega enne käesolevat direktiivi ülevõtvate meetmete kohaldamise alguskuupäeva, on nende territooriumil sama mõju kui Euroopa puudega inimese parkimiskaardil.

¹⁶ Nõukogu 4. juuni 1998. aasta soovitus 98/376/EÜ puuetega inimeste parkimiskaardi kohta (EÜT L 167, 12.6.1998, lk 25).

- (24) Selleks et puuetega inimesed saaksid hõlpsamini kasutada teistes liikmesriikides eritingimusi või eeliskohtlemist, mis on seotud teenuste, sealhulgas reisijateveoteenuste, tegevuse ja rajatistega, samuti juhul, kui neid pakutakse tasuta liikmesriigis, mille elanikud nad ei ole, tuleks kõrvaldada teise liikmesriiki reisimisel või selle külastamisel esinevad takistused ja raskused, mis on tingitud sellest, et vastastikku ei tunnustata nende inimeste puudestaatust või puudel põhinevat spetsiifiliste teenuste saamise õigust ning teistes liikmesriikides väljastatud seda staatust või õigust tõendavaid ametlikke dokumente ja parkimisõigust.
- (25) Selleks, et puuetega inimesed saaksid lühikeseks ajaks teise liikmesriiki reisides või seda külastades hõlpsamini kasutada õigust saada eritingimusi või eeliskohtlemist, mida pakuvad avaliku sektori asutused või eraettevõtjad, ilma kodakondsuse alusel diskrimineerimiseta ja samadel alustel kui puuetega inimesed asjaomases liikmesriigis, ning selleks, et hõlbustada kõigi transpordivahendite ning puuetega inimestele mõeldud parkimistingimuste ja -rajatiste kasutamist samadel alustel kui selles liikmesriigis, on vaja kehtestada ühtsete normide ja tingimuste raamistik, sealhulgas ühtne standardnäidis, Euroopa puudega inimese kaardi kui tunnustatud puudestaatuse või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse tõendi jaoks ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi jaoks, mis tõendab nende tunnustatud õigust kasutada puuetega inimestele mõeldud parkimistingimusi ja -rajatise. Lisaks peaks liikmesriikidel olema võimalik otsustada kohaldada käesolevat direktiivi isikute suhtes, kellel on tunnustatud puudestaatust või puudel põhinev õigus spetsiifilistele teenustele, lühiajalisest viibimisest kauem.

- (26) Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi vastastikune tunnustamine peaks võimaldama ja tagama liikmesriigis tunnustatud puudestaatusega või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õigusega inimestele võimaluse kasutada eritingimusi või eeliskohtlemist, mida pakuvad avaliku sektori asutused või eraettevõtjad paljude teenuste, tegevuse ja rajatiste puhul, sealhulgas juhul, kui neid pakutakse tasuta, samuti peaks see tagama puuetega inimestele, ja kohaldatavuse korral neid saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas isiklikele abistajatele, võimaluse kasutada neile ettenähtud parkimistingimusi ja -rajatise võrdsetel tingimustel nendega, mis on ette nähtud vastuvõtva riigi pädevate asutuste või organite väljastatud riiklike puudetõendite, puudega inimese kaartide või olemasolu korral muude puudestaatust tõendavate ametlike dokumentide ja puudega inimese parkimiskaartidega.
- (27) Lisaks parkimistingimustele ja -rajatistele hõlmavad käesolevas direktiivis käsitletud teenused, tegevus ja rajatised mitmesuguseid avaliku sektori asutuste või eraettevõtjate poolt kas kohustuslikus korras riiklike või kohalike õigusnormide või juriidiliste kohustuste alusel või vabatahtlikkuse alusel eelkõige eraettevõtjate poolt osutatavaid pidevalt muutuvaid tegevusi, sealhulgas tegevust, mida ei pakuta tasu eest, mitmesugustes valdkondades, nagu kultuur, vaba aja veetmine, turism, sport, avalik ja eratransport ning haridus.

- (28) Eritingimuste või eeliskohtlemise näited on tasuta ligipääs; vähendatud tariifid; teemaksuga teede, sildade või tunnelite vähendatud tasud või kasutusmaksud; eelisjuurdepääs; pääs liikluspiiranguga või üksnes jalakäijatele ette nähtud alale; eelisistekohad ühistranspordis; ühistranspordis, parkides ja muudes avalikes kohtades ettenähtud ja hõlpsasti ligipääsetavad istekohad; ligipääsetavad istekohad kultuuri- või avalikel üritustel; isiklik abi; abiloomad, näiteks puuetega inimeste, sealhulgas nägemispuudega inimeste jaoks väga olulised juhtkoerad ja abikoerad; abistamine rannas vette minekul; tugi, näiteks punktkirja, audiogiidide, viipekeelse tõlke kättesaadavus; abivahendite või abi pakkumine; ratastooli laenutamine, ujuva ratastooli laenutamine; ligipääsetavas vormingus turismiteabe olemasolu; invarolleri kasutamine teedel või ratastooli kasutamine jalgrattaradadel, ilma et seejuures peaks trahvi maksma.
- Parkimistingimuste ja -rajatiste näited on muu hulgas tasuta või laiendatud parkimiskohad või reserveeritud parkimiskohad, samuti pääs aladele, kus võivad liigelda vaid konkreetsed sõidukid vastavalt riiklikule õigusele, näiteks vähese heitega aladele. Lennuki, rongi, laeva või bussiga reisijateveoteenuste puhul võivad puuetega inimestele mõeldud eritingimustele või eeliskohtlemisele lisaks reisida abiloomad, näiteks puuetega inimeste juhtkoerad ja abikoerad, sealhulgas nägemispuudega inimeste jaoks, isiklikud abistajad, viipekeele tõlgid või muud puuetega inimesi või piiratud liikumisvõimega inimesi saatvad või abistavad isikud tasuta või vähendatud hinnaga ning istuda, kus see on võimalik, selle puudega inimese kõrval, keda nad saadavad või abistavad. Puudega inimene määrab teda saatvad või abistavad isikud ise või määravad need tema seaduslikud eestkostjad, ja need isikud võivad puuetega inimeste vajadustest sõltuvalt muutuda.

- (29) Isiklikud abistajad saadavad või abistavad kooskõlas liikmesriigi õiguse või tavaga puuetega inimesi või vajaduse korral teevad lepingulise suhte raames igapäevaseid toiminguid, et soodustada inimese isiklikku autonoomiat, hõlbustada ühiskondlikku elu ja edendada puuetega inimeste iseseisvat elu. Isiklikud abistajad, olenemata nende kodakondsusest, peaksid saama saata või abistada puuetega inimesi, kes kasutavad Euroopa puudega inimese kaarti või Euroopa puudega inimese parkimiskaarti, kui nad reisivad oma elukohaliikmesriigist erinevasse liikmesriiki või külastavad seda, tingimusel et neil on kohaldatava liidu ja riigisisese õiguse alusel õigus liikuda kogu liidus.
- (30) Liikmesriigid peaksid kohaldatavuse korral, kooskõlas asjakohase liidu õigusega, tagama, et piiriülese reisijateveo teenuste osutajad annavad reisijatele, kellel on pileti ostmisel Euroopa puudega inimese kaart, määruste (EL) nr 181/2011 ja (EL) nr 1177/2010 kohaselt selget teavet eritingimuste või eeliskohtlemise kohta, mida kohaldatakse reisi eri osade suhtes kogu reisi vältel, või teevad määruse (EL) 2021/782 kohaselt sellise teabe taotluse korral kättesaadavaks, et vältida olukorda, kus Euroopa puudega inimese kaarti omavatel reisijatel ei ole sama transpordiga teise liikmesriiki sisenedes seal kehtivat reisidokumenti.

- (31) Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljastamine, pikendamine ja kehtetuks tunnistamine liikmesriigis määratakse kindlaks käesoleva direktiiviga koos selles liikmesriigis kohaldatavate õigusnormide, korra ja pädevusega puuetega inimeste puudestaatuse või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse ning parkimisõiguste hindamiseks ja tunnustamiseks. Kui liikmesriigid väljastavad Euroopa puudega inimese kaardi otse, peaksid nad küsima asjaomase inimese nõusolekut. Euroopa puudega inimese kaardi väljastamine ja pikendamine peaks olema tasuta, kaardi uuesti väljastamise eest võidakse nõuda kaotsimineku või kahjustumise korral tasu. Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljastamine ja pikendamine võib olla kas tasuta või tasuline. Võimalikud tasud, mida nõutakse Euroopa puudega inimese kaardi uuesti väljastamise eest kaotsimineku või kahjustumise korral või Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljastamise ja pikendamise eest, ei tohiks ületada asjakohaseid halduskulusid ning neid ei tohiks kehtestada tasemel, mis takistaks või heidutaks puuetega inimesi neid kaarte omandamast või uuesti omandamast.

- (32) Lisaks Euroopa puudega inimese kaardi füüsilisele versioonile peaksid liikmesriigid kehtestama kaardi digiversiooni ja peaksid saama kehtestada Euroopa puudega inimese parkimiskaardi digiversiooni, kui rakendusaktidega on kehtestatud tehniline kirjeldus. Selline kirjeldus peaks tuginema kogemustele, mis on saadud liidu tasandil tehtud ja käimasolevast tööst tõendite ja dokumentide digiteerimise valdkonnas, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/953¹⁷ alusel loodud ELi digitaalne COVID-tõend, ning peaksid võimaldama Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi kasutamist digiidentiteedikukru abil liidu tasandil. Puuetega inimesi tuleks neist võimalustest teavitada ja neil peaks olema vabadus otsustada, kas kasutada Euroopa puudega inimese kaardi füüsilist või digiversiooni või mõlemat. Liikmesriikides, kus Euroopa puudega inimese parkimiskaardi füüsilist versiooni täiendab digiversioon, peaksid puuetega isikud saama taotleda kaardi füüsilist versiooni ja soovi korral kaardi nii digi- kui ka füüsilist versiooni.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/953, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaksineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (ELT L 211, 15.6.2021, lk 1).

- (33) Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljastamine puuetega inimestele hõlmab isikuandmete, sealhulgas eelkõige kaardi omaja puudestaatusega seotud andmete töötlemist; nimetatud andmed kujutavad endast terviseandmeid, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679¹⁸ artikli 4 punktis 15, ja kuuluvad kõnealuse määruse artikli 9 tähenduses isikuandmete eriliiki. Igasugune käesoleva direktiivi kontekstis toimuv isikuandmete töötlemine peab olema kooskõlas kohaldatavate andmekaitsealaste õigusaktidega, eelkõige määrusega (EL) 2016/679. Käesoleva direktiivi ülevõtmisel peavad liikmesriigid tagama, et riiklikud õigusaktid sisaldavad asjakohaseid kaitsemeetmeid, mida kohaldatakse isikuandmete, eelkõige isikuandmete eriliikide töötlemise suhtes. Liikmesriigid peaksid ühtlasi tagama käesoleva direktiivi otstarbel kogutud ja salvestatud isikuandmete turvalisuse, tervikluse, ehtsuse ja konfidentsiaalsuse.
- (34) Liikmesriik, kes vastutab Euroopa puudega inimese kaardi või Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljastamise eest, peaks olema see liikmesriik, kus inimene liidu õiguse kohaselt tavaliselt elab ning kus ta saab oma puudestaatuse kohta hinnangu või puudel põhineva õiguse spetsiifilistele teenustele. Euroopa puudega inimese kaardi või Euroopa puudega inimese parkimiskaardi omajatel peaks olema võimalik kasutada kõnealust kaarti mõnes muus liikmesriigis viibimise ajal.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

- (35) Euroopa puudega inimese kaart ja Euroopa puudega inimese parkimiskaart on mõeldud selleks, et aidata kõigil puuetega inimestel tulemuslikult kasutada oma vaba liikumise õigust ning et neil oleks võrdne võimalus kasutada eritingimusi või eeliskohtlemist või parkimistingimusi ja -rajatise seoses liikmesriikide pakutavate teenuste, tegevuse ja rajatistega, sealhulgas juhul, kui neid ei pakuta tasu eest. See kehtib eelkõige puuetega inimeste kohta, kes reisivad teise liikmesriiki või külastavad seda töö või hariduslikul eesmärgil.
- (36) Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi vastastikuse tunnustamise kavandatav raamistik ei mõjuta liikmesriigi pädevust hinnata ja tunnustada puudestaatust või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õigust ning pakkuda eritingimusi ja eeliskohtlemist, nagu puuetega inimeste, sealhulgas abiloomi kasutavate puuetega inimeste, või neid saatvate või abistavate isikute, sealhulgas isiklike abistajate tasuta võimalus kasutada teatavaid teenuseid või vähendatud tariife selliste teenuste eest. Samuti ei kehtestata sellega avaliku sektori asutustele ega eraettevõtjatele kohustust kehtestada puuetega inimestele eritingimusi või eeliskohtlemist, ega kehtestata tsentraliseeritud liidu loetelu Euroopa puudega inimese kaardi omajate eritingimuste ja eeliskohtlemise kohta eri liikmesriikides. Avaliku sektori asutused ja eraettevõtjad võivad pakkuda teatavaid eritingimusi või eeliskohtlemist ainult konkreetsele puuetega inimeste rühmale, sõltuvalt konkreetse rühma vajadustest.

- (37) Euroopa puudega inimese kaarti võib nõuda puudestaatuse tõendina, et saada käesoleva direktiivi kohaselt võrdsetel tingimustel võimalus kasutada eritingimusi või eeliskohtlemist seoses teenuste, tegevuse või rajatistega, sealhulgas juhul, kui neid ei pakuta tasu eest, ning mida pakutakse või mis on ette nähtud puuetega inimestele või neid saatvatele või neid abistavatele isikutele, sealhulgas nende isiklikele abistajatele. Euroopa puudega inimese kaarti ei tohiks siiski puude tõendamiseks nõuda, et oleks võimalik saada muid liidu või liikmesriigi õiguses sätestatud ning käesoleva direktiivi kohaldamisalasse mittekuuluvaid õigusi ja neid kasutada, sealhulgas õigused, mille alusel pakutakse erihüvitisi, eritingimusi või sooduskohtlemist. Kui kooskõlas liidu õigusega võib nõuda puudetõendit, puudega isiku kaarti või muud puuetega inimeste ametlikku dokumenti, ei tohiks Euroopa puudega inimese kaarti puude tõendamiseks nõuda, välja arvatud juhul, kui liikmesriik otsustab ühendada oma riikliku puudetõendi, puudega inimese kaardi või muu puuetega inimeste ametliku dokumendi Euroopa puudega inimese kaardiga.

- (38) Käesolevat direktiivi ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 883/2004¹⁹ ja (EÜ) nr 987/2009²⁰ kohaste sotsiaalkindlustushüvitiste suhtes, sotsiaalkindlustuse, sotsiaalkaitse või tööhõive valdkonna spetsiaalsete osamakseliste või mitteosamakseliste rahaliste või mitterahaliste hüvitiste suhtes ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/38/EÜ artikli 24 lõikega 2 hõlmatud sotsiaalabi suhtes. Kuna käesoleva direktiivi eesmärk on hõlbustada seda, et puuetega inimesed saaksid lühikeseks ajaks teise liikmesriiki reisides või seda külastades hõlpsamini kasutada õigust saada eritingimusi või eeliskohtlemist, ei kohaldata käesolevat direktiivi ka puuetega inimeste pikaajaliseks kaasamiseks, puuetega toimetulekuks ja rehabiliteerimiseks ette nähtud tasuliste või tasuta teenuste suhtes ega eritingimuste või eeliskohtlemise suhtes, et oleks võimalik kasutada teenuseid, mida pakutakse puuetega inimestele nende individuaalsete vajaduste alusel ja täiendavate kriteeriumide täitmise korral puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse individuaalse hindamise või sellekohase otsuse alusel ja mis erinevad puuetega inimestele osutatavatest teenustest, mis ei vasta sellistele täiendavatele kriteeriumidele. Käesoleva direktiivi rakendamist ei tohiks aga kasutada selleks, et jätta puuetega inimestele juba pakutavad eritingimused või eeliskohtlemine käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja, seades nende tingimuseks täiendavate kriteeriumide täitmise.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord (ELT L 284, 30.10.2009, lk 1).

- (39) Selleks et suurendada teadlikkust ja võimaldada puuetega inimestel kasutada eritingimusi või eeliskohtlemist teise liikmesriiki reisisid või seda külastades, peaksid liikmesriigid tegema kogu asjakohase teabe Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi saamise tingimuste, normide, tava ja korra ning nende hilisema kasutamise kohta üldsusele kättesaadavaks selgel, terviklikul ja kasutajasõbralikul viisil ning puuetega inimestele ligipääsetavas vormingus, järgides direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaseid ligipääsetavusnõudeid, sealhulgas viipekeel, punktkiri, abiformaat ning helifunktsioonid. Liikmesriigid peaksid püüdma tagada, et sellise teabe keerukus ei ületaks Euroopa Nõukogu Euroopa keeleõppe raamdokumendi taset B1 (kesktase).
- (40) Komisjon peaks looma spetsiaalse liidu veebilehe. Liidu veebilehel peaks olema link iga liikmesriigi riiklikule veebisaidile. Liidu veebileht peaks olema kättesaadav kõigis liidu ametlikes keeltes, rahvusvahelises viipekeeles ja riiklikes viipekeeltes ning ligipääsetavas ja kergesti loetavas vormingus kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaste ligipääsetavusnõuetega. Nimetatud veebilehel olev teave peaks olema kergesti mõistetav, nii et selle keerukus ei ületaks Euroopa Nõukogu Euroopa keeleõppe raamdokumendi taset B1 (kesktase).

- (41) Arusaamatuste, suhtlustõkete või vähese teadlikkuse tõttu ei saa puuetega, eriti nähtamatu puudega inimesed alati oma puude seisukohast kõige asjakohasemat tuge ja mõistlikke abinõusid, sealhulgas ühistranspordi kasutamisel või riiklike ametiasutustega suhtlemisel, samuti hädaolukordades. Selleks et stimuleerida teenuseosutajaid ja võimaldada puuetega inimestel kasutada eritingimusi või eeliskohtlemist, peaksid liikmesriigid suurendama avaliku sektori asutuste ja eraettevõtjate teadlikkust Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi olemasolust ja kasutamisest ning julgustama neid vabatahtlikult pakkuma puuetega inimestele eritingimusi või eeliskohtlemist. Eelkõige saavad liikmesriigid julgustada avaliku sektori asutusi ja eraettevõtjaid, näiteks teabe jagamise kaudu võimalike eritingimuste või eeliskohtlemise kohta ning koolituse pakkumise kaudu puuetega inimeste suhtes teadlikkuse suurendamise kohta, et tagada pakutavate eritingimuste või eeliskohtlemise asjakohasus, tulemuslikkus ja kaasavus. Liikmesriigid peaksid püüdma selliseid meetmeid välja töötada, rakendada ja hinnata puuetega inimeste ja neid esindavate organisatsioonidega konsulteerides.

- (42) Avaliku sektori asutused, kes pakuvad puuetega inimestele eritingimusi või eeliskohtlemist või parkimistingimusi ja -rajatise, peaksid tegema sellise teabe üldsusele kättesaadavaks selgel, terviklikul ja kasutajasõbralikul viisil ning ligipääsetavas vormingus, sealhulgas avaliku sektori asutuste ametlikel veebisaitidel, kui need on olemas, või muude sobivate vahendite abil kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaste ligipääsetavusnõuetega, sealhulgas viipekeele, punktkirja, abiformaadi ning helifunktsioonide abil. Eraettevõtjaid, kes pakuvad puuetega inimestele eritingimusi või eeliskohtlemist või parkimistingimusi ja -rajatise, tuleks samuti julgustada tegema sellise teabe üldsusele kättesaadavaks selgel, terviklikul ja kasutajasõbralikul viisil ning ligipääsetavas vormingus.
- (43) Liikmesriigid peaksid komisjoni toetusel võtma vajalikud meetmed, et vältida Euroopa puudega inimese kaardiga ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardiga seotud võltsimise või pettuse ohtu, ning võitlema aktiivselt nende kaartide petturliku väljastamise, petturliku kasutamise ja võltsimise vastu. Liikmesriigid peaksid vahetama teavet selliste juhtumite kohta, et tagada liikmesriikidevaheline vastastikune usaldus, kuna puudestaatuse vastastikune tunnustamine on Euroopa puudega inimese kaardi nurgakivi. Liikmesriigid peaksid tagama, et võltsimis- või pettuseohu vältimiseks võetavates meetmetes järgitakse puuetega inimeste õigusi ning nendega ei kaasneks häbimärgistamist. Liikmesriigid peaksid nende meetmete kavandamisel ja rakendamisel konsulteerima puuetega inimeste ja neid esindavate organisatsioonidega.

- (44) Selleks et tagada käesoleva direktiivi korrektne kohaldamine, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat direktiivi, kehtestades Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi füüsiliste versioonide digielemendid, et ennetada pettust ja selle vastu võidelda, ning muuta käesolevas direktiivis sätestatud kaartide standardvormi andmevälju, kui sellised muudatused on vajalikud, et kohandada vormingut tehnika arenguga, vältida võltsimist ja pettust, tegeleda kuritarvitamise või väärkasutusega või tagada koostalitlusvõime.
- (45) Selleks et tagada käesoleva direktiivi ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et kehtestada Euroopa puudega inimese kaardi ligipääsetav digiversioon ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi ligipääsetav digiversioon liikmesriikidele, kes otsustavad täiendada füüsilist versiooni digiversiooniga, ning kehtestada kaartide füüsilise versiooni turva- ja digielementidega ja koostalitlusvõimega seotud ühtne tehniline kirjeldus. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011²¹.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (46) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725²² peab komisjon konsulteerima Euroopa Andmekaitseinspektoriga delegeeritud õigusaktide või rakendusaktide ettevalmistamisel, kui need mõjutavad üksikisikute õiguste ja vabaduste kaitset isikuandmete töötlemisel. Komisjon saab samuti konsulteerida Euroopa Andmekaitseinspektsiooniga, kui asjaomased õigusaktid on eriti olulised üksikisikute õiguste ja vabaduste kaitse seisukohast isikuandmete töötlemisel.
- (47) Liikmesriigid peaksid tagama, et käesoleva direktiivi järgimise ja täitmise tagamiseks on olemas piisavad ja tulemuslikud vahendid, ning nad peaksid kehtestama asjakohased õiguskaitsevahendid, sealhulgas nõuete täitmise kontroll ning haldus- või kohtumenetlus, tagamaks et puuetega inimesed, neid saatvad või abistavad isikud, sealhulgas isiklikud abistajad, samuti avalik-õiguslikud asutused, näiteks võrdõiguslikkust edendavad asutused, või eraõiguslikud ühendused, organisatsioonid, eelkõige puuetega inimeste esindusorganisatsioonid, või muud juriidilised isikud, kellel on õigustatud huvi tagada käesoleva direktiivi järgimine, võivad kooskõlas liikmesriigi õiguse ja tavaga võtta puuetega inimeste nõusolekul nende nimel või nende toetuseks meetmeid. Liikmesriigid peaksid tagama, et nimetatud vahendite puhul võetakse arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklit 13 ja konventsiooni artiklis 2 määratletud mõistlike abinõude põhimõtet.

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

- (48) Liikmesriigid peaksid võtma asjakohaseid meetmeid käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste täitmata jätmise korral ja selle kohaldamisalasse kuuluvate õiguste rikkumise korral. Asjakohased meetmed peaksid olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning need võivad hõlmata haldus- ja rahalisi karistusi, nagu hoiatused, trahvid või piisava hüvitise maksmine, ning muud liiki karistusi.
- (49) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige hartas ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige on käesoleva direktiivi eesmärk tagada, et täielikult austataks puuetega inimeste õigusi saada kasu meetmetest, mille eesmärk on tagada nende iseseisvus, sotsiaalne, majanduslik ja tööalane lõimimine ning osalemine ühiskonnaelus, ning edendada harta artikli 26 kohaldamist.
- (50) Kuna käesoleva direktiivi eesmärged, nimelt toetada puuetega inimeste vaba liikumise õigust ja parandada puuetega inimeste võimalusi reisida teise liikmesriiki või seda külastada, ning seeläbi võidelda nende vastu suunatud diskrimineerimise vastu, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid ühtsete normide ja tingimuste raamistiku loomise meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas direktiivis sätestatakse:

- a) õigusnormid, millega reguleeritakse puudestaatust või puudel põhinevat spetsiifilistele teenustele õigust tõendava Euroopa puudega inimese kaardi väljastamist, et edendada puuetega inimeste liikumisvabadust ja hõlbustada puuetega inimeste lühiajalist viibimist muus kui nende elukohaliikmesriigis, pakkudes neile võrdse võimaluse kasutada eritingimusi või eeliskohtlemist seoses teenuste, tegevuse või rajatistega, sealhulgas juhul, kui neid pakutakse tasuta, mida pakutakse või mis on ette nähtud puuetega inimestele selles liikmesriigis, sealhulgas abiloomi kasutavatele puuetega inimestele, ja kohaldatavuse korral puuetega inimesi saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas nende isiklikele abistajatele;

- b) õigusnormid, millega reguleeritakse puuetega inimestele ette nähtud parkimistingimuste ja -rajatiste kasutamise õigust tõendava Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljastamist, et edendada puuetega inimeste liikumisvabadust ning hõlbustada puuetega inimeste lühiajalist viibimist muus kui nende elukohaliikmesriigis, pakkudes neile võrdse võimaluse kasutada parkimistingimusi ja -rajatise, mida pakutakse või mis on ette nähtud puuetega inimestele selles liikmesriigis ning kohaldatavuse korral puuetega inimesi saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas nende isiklikele abistajatele;
- c) Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi ühtsed näidised.

Artikkel 2

Kohaldamisala

- 1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse parkimistingimuste ja -rajatiste ning kõigi olukordade suhtes, kus avaliku sektori asutused või eraettevõtjad pakuvad puuetega inimestele eritingimusi või eeliskohtlemist seoses järgmiste teenuste, tegevuse ja rajatiste kasutamisega lühiajalise viibimise kontekstis:
 - a) teenused ELi toimimise lepingu artikli 57 tähenduses,
 - b) reisijateveoteenused,
 - c) muu tegevus ja rajatised, sealhulgas juhul, kui neid ei pakuta tasu eest.

2. Liikmesriigid kohaldavad käesolevat direktiivi liidu liikuvusprogrammis osalevate Euroopa puudega inimese kaardi või Euroopa puudega inimese parkimiskaardi omajate suhtes kõnealuse programmi kestuse jooksul lühiajalisest viibimisest pikemate ajavahemike suhtes.

Liikmesriigid võivad samuti otsustada kohaldada käesolevat direktiivi nende territooriumi külastavate või seal viibivate Euroopa puudega inimese kaardi või Euroopa puudega inimese parkimiskaardi omajate lühiajalisest viibimisest pikemate ajavahemike suhtes.

3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata järgmise suhtes:

- a) määruste (EÜ) nr 883/2004 ja (EÜ) nr 987/2009 kohased sotsiaalkindlustushüvitised;
- b) spetsiaalsed osamakselised või mitteosamakselised rahalised või mitterahalised hüvitised sotsiaalkindlustuse, sotsiaalkaitse või tööhõive valdkonnas;
- c) direktiivi 2004/38/EÜ artikli 24 lõikega 2 hõlmatud sotsiaalabi;
- d) tasulised või tasuta teenused, mida osutatakse puuetega inimeste pikaajaliseks kaasamiseks, puuetega toimetulekuks ja rehabiliteerimiseks;
- e) eritingimused või eeliskohtlemine, et puuetega inimesed saaksid kasutada teenuseid, mida pakutakse nende individuaalsete vajaduste alusel ja täiendavate kriteeriumide täitmise korral, tuginedes spetsiifiliste teenuste saamise õiguse individuaalsele hindamisele või sellekohasele otsusele.

4. Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide pädevust määrata kindlaks puudestaatuse või puudel põhineva spetsiifiliste teenuste saamise õiguse hindamise ja tunnustamise tingimused või tingimused, mille alusel antakse õigus puuetega inimestele ettenähtud parkimistingimustele ja -rajatistele. Direktiiv ei mõjuta liikmesriikide pädevust väljastada puuetega inimestele riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil puudetõendit, puudega inimese kaarti või muud puuetega inimeste ametlikku dokumenti, sealhulgas otsust, mis käsitleb puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele.
5. Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide pädevust tagada puuetega inimestele, sealhulgas abiloomi kasutavatele puuetega inimestele, neid saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas nende isiklikele abistajatele, erisoodustusi või konkreetseid soodustingimusi või eeliskohtlemist, nagu tasuta ligipääs või vähendatud tariifid, ega liikmesriikide pädevust nende tagamist nõuda.

6. Käesolev direktiiv ei piira puuetega inimeste või neid saatvate või abistavate isikute, sealhulgas nende isiklike abistajate või abiloomade õigusi, mis võivad põhineda muudel liidu õiguse või liidu õigust rakendavate riigisisese õiguse sätetel, sealhulgas õigusi, millega nähakse ette erisoodustused, eritingimused või eeliskohtlemine. Euroopa puudega inimese kaarti ei tohi nõuda puude tõendamiseks, et saada käesolevas lõikes osutatud selliseid õigusi või neid kasutada, mille puhul võib liidu õiguse kohaselt nõuda puudetõendit, puudega inimese kaarti või muud puuetega inimeste ametlikku dokumenti, välja arvatud juhul, kui asjaomane liikmesriik otsustab ühendada oma riikliku puudetõendi, puudega inimese kaardi või muu puuetega inimeste ametliku dokumendi Euroopa puudega inimese kaardiga.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „liidu kodanik“ – isik, kellel on mõne liikmesriigi kodakondsus;
- 2) „pereliige“ – direktiivi 2004/38/EÜ artikli 2 punktis 2 määratletud pereliige või vaba liikumise õigust kasutava liidu kodaniku pereliige kõnealuse direktiivi artikli 3 lõike 2 tähenduses, olenemata nende kodakondsusest;

- 3) „puuetega inimesed“ – isikud, kellel on pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline kahjustus, mis koostoimel mitmesuguste takistustega võib tõkestada nende täielikku ja tegusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel;
- 4) „isiklik abistaja“ – isik, kes saadab või abistab puudega inimest ning keda tunnustatakse sellena vastavalt riigisisesele õigusele või tavale;
- 5) „eritingimused või eeliskohtlemine“ – konkreetsed, sealhulgas mis tahes rahaliste tingimustega seotud tingimused, või mis tahes abi ja toetusega seotud erikohtlemine, mida pakutakse puuetega inimestele või, kui see on kohaldatav, neid saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas isiklikele abistajatele või abiloomadele, olenemata sellest, kas eritingimusi ja eeliskohtlemist pakutakse vabatahtlikult või need on kehtestatud õigusliku kohustuse alusel;
- 6) „parkimistingimused ja -rajatised“ – parkimiskoht, mis on ette nähtud puuetega inimestele või kohaldatavuse korral neid saatvale või abistavale isikule, sealhulgas isiklikele abistajale, eksklusiivselt või üldiselt, samuti kõik sellega seotud parkimissoodustused või soodustingimused puuetega inimestele, olenemata sellest, kas neid pakutakse vabatahtlikult või need on kehtestatud õigusliku kohustuse alusel;

- 7) „lühiajaline viibimine“ – kuni kolmekuuline külastus või viibimine teises liikmesriigis;
- 8) „abiloom“ – loom, kes osutab abi või täidab ülesandeid puudega inimese heaks kooskõlas liikmesriigi õiguse ja tavaga.

Artikkel 4

Soodustatud isikud

Käesolevat direktiivi kohaldatakse:

- a) liidu kodanike ja pereliikmete suhtes, kelle puudestaatust või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele on elukohaliikmesriigi pädevad asutused või organid tunnustanud, sealhulgas puudetõendi, puudega inimese kaardi või muu ametliku dokumendiga, mis on välja antud vastavalt riigi pädevusele, tavale ja korrale, ning neid saata või abistada võiva ühe või vajaduse korral mitme isiku, sealhulgas isiklike abistajate või abiloomade suhtes, nagu võib olla märgitud nende Euroopa puudega inimese kaardi A-tähega;

- b) liidu kodanike ja pereliikmete suhtes, kelle õigust puuetega inimestele ettenähtud parkimistingimustele ja -rajatistele tunnustavad nende elukohaliikmesriigis pädevad asutused või organid, sealhulgas puudega inimese parkimiskaardi või muu dokumendi abil, mis on välja antud vastavalt riigi pädevusele, tavale ja korrale, ning neid saata või abistada võivate muude isikute, sealhulgas isiklike abistajate suhtes.

Seoses esimese lõigu punktiga a võib vastavalt riiklikule õigusele ja tavale tähe „A“ lisada Euroopa puudega inimese kaardile ka suurema toetusevajadusega puuetega inimeste jaoks.

Artikkel 5

Puuetega inimeste võrdne võimalus kasutada eritingimusi või eeliskohtlemist

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et Euroopa puudega inimese kaardi omajatele, kes reisivad liikmesriiki või külastavad liikmesriiki, mille elanikud nad ei ole, antakse õigus kasutada artikli 2 lõikes 1 osutatud teenuste, tegevuse ja rajatistega seotud eritingimusi või eeliskohtlemist võrdsetel tingimustel nendega, mis on ette nähtud puuetega inimestele, kellel on puudetõend, puudega inimese kaart või olemasolu korral muu ametlik dokument, mis kinnitab nende puudestaatust või puudel põhinevat spetsiifiliste teenuste saamise õigust selles liikmesriigis.

2. Kui käesolevas direktiivis või muudes liidu õigusnormides ei ole sätestatud teisiti, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed selle tagamiseks, et kui lõikes 1 osutatud eritingimused või eeliskohtlemine hõlmavad soodustingimusi puuetega inimesi saatvatele või neid abistavatele isikutele, sealhulgas isiklikele abistajatele, või konkreetseid tingimusi abiloomadele, pakutakse neid soodus- või eritingimusi Euroopa puudega inimese kaardi omajaid saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas isiklikele abistajatele või abiloomadele, võrdsetel tingimustel Euroopa puudega inimese kaardi omajaga.

Artikkel 6

Puuetega inimeste võrdne võimalus kasutada parkimistingimusi ja -rajatisi

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et Euroopa puudega inimese parkimiskaardi omajatele, kes reisivad liikmesriiki või külastavad liikmesriiki, mille elanikud nad ei ole, antakse õigus kasutada puuetega inimestele mõeldud parkimistingimusi ja -rajatisi võrdsetel tingimustel nendega, mis on selles liikmesriigis ette nähtud seal välja antud puudega inimese parkimiskaartide omajatele.

2. Kui käesolevas direktiivis või muudes liidu õigusnormides ei ole sätestatud teisiti, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed selle tagamiseks, et kui lõikes 1 osutatud parkimistingimused ja -rajatised hõlmavad soodustingimusi puuetega inimesi saatvatele või neid abistavatele isikutele, sealhulgas isiklikele abistajatele, pakutakse neid soodustingimusi Euroopa puudega inimese parkimiskaardi omajaid saatvatele või abistavatele isikutele, sealhulgas isiklikele abistajatele, võrdsetel tingimustel Euroopa puudega inimese parkimiskaardi omajaga.

II peatükk

Euroopa puudega inimese kaart ja

Euroopa puudega inimese parkimiskaart

Artikkel 7

Euroopa puudega inimese kaardi vorm, vastastikune tunnustamine, väljastamine ja kehtivus

1. Iga liikmesriik võtab kasutusele Euroopa puudega inimese kaardi füüsilise versiooni, järgides I lisas sätestatud ühtset standardset ja ligipääsetavat vormingut. Liikmesriigid lisavad kaardi füüsilisse versiooni ruutkoodi ja muud digielemendid, milles kasutatakse pettuse vältimiseks ja selle vastu võitlemiseks elektroonilisi vahendeid, nagu on sätestatud lõike 7 punktis a osutatud delegeeritud õigusaktides, tehes seda mõistliku aja jooksul pärast nende vastuvõtmist ja mitte hiljem kui ... [42 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].

2. Liikmesriikide väljastatud Euroopa puudega isiku kaarte tunnustatakse vastastikku kõigis liikmesriikides.
3. Liikmesriikide pädevad asutused või organid väljastavad, pikendavad või tunnistavad kehtetuks Euroopa puudega inimese kaardi kooskõlas oma riiklike normide, korra ja tavaga. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, tagavad liikmesriigid käesoleva direktiivi otstarbel kogutud ja salvestatud isikuandmete turvalisuse, tervikluse, ehtsuse ja konfidentsiaalsuse. Euroopa puudega inimese kaardi väljastamise eest vastutavat pädevat asutust või organit loetakse määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 7 määratletud vastutavaks töötlejaks ning ta vastutab isikuandmete töötlemise eest. Koostöö väliste teenusepakkujatega ei välista liidu või liikmesriigi õigusest tulenevat liikmesriigi vastutust isikuandmetega seotud kohustuste täitmata jätmise eest.

4. Euroopa puudega inimese kaardi väljastab või seda pikendab elukohaliikmesriik otse või puuetega inimese või riikliku õiguse alusel volitatud isiku taotluse alusel. Kui Euroopa puudega inimese kaarti ei väljastata otse, teavitatakse puuetega inimesi võimalusest kaarti taotleda. See väljastatakse või seda pikendatakse soodustatud isikule tasuta sama ajavahemiku jooksul, mida kohaldatakse puudetõendite, puudega inimese kaartide või muude ametlike dokumentide väljastamisel või menetluses, millega tunnustatakse puudestaatust või puudel põhinevat õigust spetsiifilistele teenustele. Liikmesriigid võivad otsustada, et kaotsimineku või kahjustumise korral nõutakse Euroopa puudega inimese kaardi uuesti väljastamisega seotud kulude eest tasu. Kui sellist tasu nõutakse, tagavad liikmesriigid, et tasu ei ületa asjaomaseid halduskulusid ega takista ega heiduta puuetega inimesi taotlemast Euroopa puudega inimese kaardi uuesti väljastamist.
5. Euroopa puudega inimese kaart väljastatakse füüsilise versioonina ja seda täiendatakse ligipääsetava digiversiooniga mõistliku aja jooksul pärast seda, kui komisjon on kehtestanud artikli 9 lõikes 2 osutatud tehnilise kirjelduse. Puuetega inimestele antakse võimalus taotleda kas kaardi füüsilist või digiversiooni või mõlemat. Digiversioon ei tohi sisaldada rohkem isikuandmeid kui I lisas sätestatud füüsilise versiooni jaoks ette nähtud andmed. Selles digiversioonis sisalduvad isikuandmed krüpteeritakse ja võetakse tehnilised ettevaatusabinõud tagamaks, et andmekandjat loevad vaid volitatud isikud.

6. Euroopa puudega inimese kaardi kehtivusaja määrab kindlaks väljastav liikmesriik. Liikmesriigid tagavad, et Euroopa puudega inimese kaardil on pikim võimalik kehtivusaeg, võttes kohaldatavuse korral arvesse puuetega inimeste elukohaliikmesriigi pädeva asutuse või organi välja antud puudestaatust või õigust spetsiifilistele teenustele tunnustava puudetõendi, puudega inimese kaardi või muu ametliku dokumendi kehtivusaega või menetluse kestust.
7. Hiljemalt ... [12 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] võtab komisjon kooskõlas artikliga 14 vastu delegeeritud õigusaktid käesoleva direktiivi täiendamiseks, et
- a) määrata kindlaks Euroopa puudega inimese kaardi füüsilise versiooni ruutkood ja asjakohasel juhul muud tehnika tipptasemele vastavad digielemendid, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid, et ennetada pettusi ja nende vastu võidelda, ning
 - b) määrata kindlaks digielemendid, mis tagavad Euroopa puudega inimese kaardi füüsilise versiooni turvalisuse, sealhulgas asjakohased määruse (EL) 2016/679 kohased isikuandmete turvameetmed, ning koostalitlusvõimega seotud küsimused, nagu liidu ühtsed rakendused kaardi füüsilise versiooni digielementides sisalduvate andmete lugemiseks, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid pettuse vältimiseks ja selle vastu võitlemiseks.

8. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 14 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva direktiivi muutmiseks, muutes I lisas esitatud Euroopa puudega inimese kaardi standardvormi andmevälju, kui selline muutmine on vajalik, et kohandada vormingut tehnika arenguga, et vältida võltsimist ja pettust, tegeleda kuritarvitamise või väärkasutusega või tagada koostalitlusvõime. Neis delegeeritud õigusaktides antakse liikmesriikidele piisavalt aega selliste muudatuste rakendamiseks.

Artikkel 8

Euroopa puudega inimese parkimiskaardi vorm, vastastikune tunnustamine, väljastamine ja kehtivus

1. Iga liikmesriik võtab kasutusele Euroopa puudega inimese parkimiskaardi füüsilise versiooni, järgides II lisas sätestatud ühtset standardset ja ligipääsetavat vormingut. Liikmesriigid lisavad kaardi füüsilisse versiooni ruutkoodi ja muud digielemendid, milles kasutatakse pettuse vältimiseks ja selle vastu võitlemiseks elektroonilisi vahendeid, nagu on sätestatud lõike 7 punktis a osutatud delegeeritud õigusaktides, mõistliku aja jooksul pärast nende vastuvõtmist ja mitte hiljem kui ... [42 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].
2. Liikmesriikide väljastatud Euroopa puudega inimese parkimiskaarte tunnustatakse vastastikku kõigis liikmesriikides.

3. Liikmesriikide pädevad asutused või organid väljastavad, pikendavad või tunnistavad kehtetuks Euroopa puudega inimese parkimiskaarte kooskõlas oma riiklike normide, korra ja tavaga. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, tagavad liikmesriigid käesoleva direktiivi otstarbel kogutud ja salvestatud isikuandmete turvalisuse, tervikluse, ehtsuse ja konfidentsiaalsuse. Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljastamise eest vastutavat pädevat asutust või organit loetakse määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 7 määratletud vastutavaks töötlejaks ning ta vastutab isikuandmete töötlemise eest. Koostöö väliste teenusepakkujatega ei välista liidu või liikmesriigi õigusest tulenevat liikmesriigi vastutust isikuandmetega seotud kohustuste täitmata jätmise eest.
4. Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljastab või seda pikendab elukohaliikmesriik puudega inimese või liikmesriigi õiguse alusel volitatud isiku taotluse alusel. See väljastatakse või seda pikendatakse mõistliku aja jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast, kuid mitte rohkem kui 90 päeva jooksul, välja arvatud juhul, kui nõutavad hindamised on veel pooleli. Liikmesriigid võivad väljastada ja pikendada Euroopa puudega inimese parkimiskaarti tasuta või nõuda tasu selle väljastamise ja pikendamisega seotud kulude eest. Kui sellist tasu nõutakse, tagavad liikmesriigid, et tasu ei ületa asjaomaseid halduskulusid ega takista ega heiduta puuetega inimesi taotlemast Euroopa puudega inimese parkimiskaarti.

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et Euroopa puudega inimese parkimiskaart asendab selle väljastamise soodustatud isiku taotluse korral ja igal juhul hiljemalt ... [viis aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] kõik olemasolevad puuetega inimeste parkimiskaardid, mis on väljastatud riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil kooskõlas soovitusega 98/376/EÜ. Kuni selle kuupäevani võivad liikmesriigid lubada, et puuetega inimeste parkimiskaartidel, mis on väljastatud enne ... [42 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] kooskõlas soovitusega 98/376/EÜ, on nende territooriumil sama mõju kui Euroopa puudega inimese parkimiskaardil.
6. Euroopa puudega inimese parkimiskaart väljastatakse ja seda pikendatakse füüsilise versioonina. Liikmesriigid võivad otsustada täiendada kaardi füüsilist versiooni digiversiooniga pärast seda, kui komisjon on kehtestanud artikli 9 lõikes 2 osutatud tehnilise kirjelduse. Liikmesriikides, kus kaardi füüsilist versiooni täiendab digiversioon, võivad puuetega inimesed taotleda kaardi füüsilist versiooni ja soovi korral nii füüsilist kui ka digiversiooni. Digiversioon ei tohi sisaldada rohkem isikuandmeid kui II lisas sätestatud füüsilise versiooni jaoks ette nähtud andmed. Selles digiversioonis sisalduvad isikuandmed krüpteeritakse ja võetakse tehnilised ettevaatusabinõud tagamaks, et andmekandjat loevad vaid volitatud isikud.

7. Hiljemalt ... [12 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] võtab komisjon kooskõlas artikliga 14 vastu delegeeritud õigusaktid käesoleva direktiivi täiendamiseks, et
- a) määrata kindlaks Euroopa puudega inimese parkimiskaardi füüsilise versiooni ruutkood ja asjakohasel juhul muud tehnika tasemele vastavad digielemendid, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid, et pettusi ennetada ja nende vastu võidelda, ning
 - b) määrata kindlaks ühtne tehniline kirjeldus, mis tagab Euroopa puudega inimese parkimiskaardi füüsilise versiooni turvalisuse, sealhulgas asjakohased määruse (EL) 2016/679 kohased isikuandmete turvameetmed, ning koostalitlusvõimega seotud küsimused, nagu liidu ühtsed rakendused füüsilise versiooni digielementides sisalduvate andmete lugemiseks, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid pettuse vältimiseks ja selle vastu võitlemiseks.
8. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 14 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva direktiivi muutmiseks, muutes II lisas esitatud Euroopa puudega inimese parkimiskaardi standardvormi andmevälju, kui selline muutmine on vajalik, et kohendada vormingut tehnika arenguga, et vältida võltsimist ja pettust, tegeleda kuritarvitamise või väärkasutusega või tagada koostalitlusvõime. Neis delegeeritud õigusaktides antakse liikmesriikidele piisavalt aega selliste muudatuste rakendamiseks.

III peatükk

Üldsätted

Artikkel 9

Digiversioonid ja ühtne tehniline kirjeldus

1. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et kehtestada Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi ligipääsetavad digiversioonid, mille andmeväljad on esitatud vastavalt I ja II lisas, ning tagada koostalitlusvõime.
2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega määratakse kindlaks Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi digiversiooni andmekandja ühtne tehniline kirjeldus sellistes küsimustes nagu Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi kehtivuse ja seeria- või failinumbri kontrollimine, nende ehtsuse kontrollimine, võltsimise ja pettuse ärahoidmine, nimetatud kaartide lugemine liikmesriikide vahel ja nende kasutamine digiidentiteedikukru abil liidu tasandil.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 15 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
4. Enne lõike 1 või 2 kohaselt rakendusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes²³ sätestatud põhimõtetega puuetega inimeste ja nende esindusorganisatsioonidega ning iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

Artikkel 10

Järelevalve ja nõuetele vastavus

1. Liikmesriigid võtavad komisjoni toetusel vajalikud meetmed, et vältida võltsimise ja pettuse riski, ning võitlevad aktiivselt Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi petturliku väljastamise, petturliku kasutamise ja võltsimise vastu.
2. Kui liikmesriik puutub oma territooriumil kokku teises liikmesriigis välja antud Euroopa puudega inimese kaardi või Euroopa puudega inimese parkimiskaardi tõsise või süstemaatilise kuritarvitamise juhtumitega, teavitab kõnealune liikmesriik sellest asjaomase kaardi väljastanud liikmesriiki. Kaardi väljastanud liikmesriik tagab asjakohased järelmeetmed kooskõlas riikliku õiguse või tavaga. Liikmesriigid vahetavad teavet nimetatud kaartide kuritarvitamise kohta.

²³ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

3. Liikmesriigid kontrollivad asjakohasel juhul Euroopa puudega inimese kaardist või Euroopa puudega inimese parkimiskaardist tulenevate kohustuste täitmist ning neid kaarte omavate puuetega inimeste õiguste, sealhulgas abiloomadega seonduvate õiguste, ja puuetega inimesi saatvate või abistavate isikute, sealhulgas isiklike abistajate õiguste järgimist.

Artikkel 11

Juurdepääs teabele ja teadlikkuse suurendamine

1. Liikmesriigid teevad Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljastamise, pikendamise ja kehtetuks tunnistamise tingimused, reeglid, tava ja korra üldsusele kättesaadavaks ligipääsetavas vormingus, sealhulgas digitaalses ja kergesti loetavas vormingus, ning taotluse korral puuetega inimeste nõutud abistavas vormingus.
2. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et suurendada üldsuse teadlikkust ja teavitada puuetega inimesi ja nende esindusorganisatsioone, sealhulgas ligipääsetavatel viisidel, Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi olemasolust ning nende saamise, kasutamise ja pikendamise tingimustest. Komisjon korraldab koostöös liikmesriikidega liidu teadlikkuse suurendamise kampaania ning edendab pidevalt teadlikkuse suurendamist ja käesoleva direktiivi rakendamist käsitleva teabe levitamist.

3. Liikmesriigid võtavad meetmeid, et suurendada avaliku sektori asutuste ja eraettevõtjate teadlikkust Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi olemasolust ja kasutamisest ning julgustada selliseid asutusi ja ettevõtjaid pakkuma puuetega inimestele vabatahtlikult eritingimusi või eeliskohtlemist ning parkimistingimusi ja -rajatise võimalikult paljude teenuste, muude tegevuste ja rajatiste puhul.
4. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud teave tehakse tasuta kättesaadavaks selgel, terviklikul, kasutajasõbralikul ja kergesti ligipääsetaval viisil kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaste ligipääsetavusnõuetega, sealhulgas avaliku sektori asutuste ametlikel veebisaitidel või muude sobivate vahendite abil.

Artikkel 12

Pädevad asutused või organid ning kontaktpunktid

1. Liikmesriigid määravad ühe või mitu Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljastamise, pikendamise ja kehtetuks tunnistamise eest vastutavat pädevat asutust või organit.

2. Liikmesriigid määravad ühe või mitu riiklikku kontaktpunkti, et hõlbustada liikmesriikide ja komisjoni vahelist dialoogi käesoleva direktiivi nõuetekohase ülevõtmise ja rakendamise üle. Liikmesriigid teatavad komisjonile oma riiklikud kontaktpunktid hiljemalt ... [kuus kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].

Artikkel 13

Puuetega inimeste esindusorganisatsioonid

Liikmesriigid tagavad puuetega inimeste esindusorganisatsioonidega aktiivse konsulteerimise ja nende kaasamise Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljatöötamisse, rakendamisse ja hindamisse.

IV peatükk

Delegeeritud volitused ja rakendamisvolitused

Artikkel 14

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 7 lõigetes 7 ja 8 ning artikli 8 lõigetes 7 ja 8 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates ... [käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev]. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 7 lõigetes 7 ja 8 ning artikli 8 lõigetes 7 ja 8 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega puuetega inimeste ja nende esindusorganisatsioonidega ning iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 7 lõike 7 või 8 või artikli 8 lõike 7 või 8 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 15

Komiteemenetus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

V peatükk

Lõppsätted

Artikkel 16

Täitmise tagamine ja õiguskaitsevahendid

1. Liikmesriigid tagavad käesoleva direktiivi järgimise ja täitmise tagamiseks vajalike piisavate ja tulemuslike vahendite olemasolu.
2. Lõikes 1 osutatud vahendid hõlmavad järgmist:
 - a) sätted, mille kohaselt puuetega inimesed või nende määratud ning nende nimel ja nende või nende seadusliku eestkostja nõusolekul tegutsevad esindajad võivad kooskõlas riikliku õiguse ja tavaga vaidlustada pädevate asutuste või organite otsuse Euroopa puudega inimese kaardi või Euroopa puudega inimese parkimiskaardi väljastamise, pikendamise või kehtetuks tunnistamise kohta;
 - b) sätted, mille kohaselt puuetega inimesed võivad riikliku õiguse alusel pöörduda kohtusse või pädevate haldusasutuste poole, kui ei täideta või kui rikutakse käesolevast direktiivist ja seda rakendavatest riiklikest sätetest tulenevaid kohustusi või õigusi;

- c) sätted, mille kohaselt võivad üks või mitu järgmist liikmesriigi õiguse kohaselt määratud organit kooskõlas liikmesriigi õiguse ja korraga pöörduda kohtusse või pädevate haldusasutuste poole puudega inimese nõusolekul tema nimel või tema toetuseks, et kaitsta tema õigusi kohtu- või haldusmenetluses, mis toimub käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eesmärgil:
- i) avalik-õiguslikud asutused;
 - ii) eraõiguslikud ühingud, organisatsioonid või muud juriidilised isikud, kellel on õigustatud huvi tagada käesoleva direktiivi järgimine, näiteks puuetega inimeste esindusorganisatsioonid.

Artikkel 17

Nõuete täitmata jätmine ja karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad kooskõlas riikliku õiguse ja tavaga normid asjakohaste meetmete, näiteks karistuste kohta, mida kohaldatakse avaliku sektori asutuste või eraettevõtjate suhtes käesoleva direktiivi alusel vastu võetud riiklike sätete täitmata jätmise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine.
2. Ettenähtud meetmed peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning nendega peavad kaasnema tõhusad parandusmeetmed.

Artikkel 18
Teabe kättesaadavus

1. Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori asutused teevad teabe eritingimuste või eeliskohtlemise või parkimistingimuste ja -rajatiste kohta, mida nad artiklite 5 ja 6 kohaselt puuetega inimestele pakuvad, üldsusele kättesaadavaks, sealhulgas oma veebisaitidel, kui need on olemas, või muude sobivate vahendite abil.

Iga liikmesriik loob riikliku veebisaidi, mis sisaldab üldist teavet Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi eesmärgi ja kasutamise kohta, sealhulgas asjakohasel juhul viiteid pädevatele asutustele või organitele, kes vastutavad nende kaartide väljastamise, pikendamise ja kehtetuks tunnistamise eest. See veebisait sisaldab ka olemasolevat üldist teavet eritingimuste või eeliskohtlemise kohta, mida avaliku sektori asutused puuetega inimestele pakuvad, ning suunab kasutajaid külastama täpsema teabe saamiseks asjaomaste avaliku sektori asutuste spetsiaalseid veebisaite. See veebisait võib sisaldada ka vastavat eraettevõtjate teavet riigi tasandil.

2. Liikmesriigid julgustavad ka eraettevõtjaid tegema teabe nende pakutavate artiklite 5 ja 6 kohaste eritingimuste või eeliskohtlemise ning parkimistingimuste ja -rajatiste kohta ligipääsetavas vormingus üldsusele kättesaadavaks.

3. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud teave tehakse tasuta kättesaadavaks selgel, terviklikul, kasutajasõbralikul ja kergesti ligipääsetaval viisil avaliku sektori asutuste või eraettevõtjate ametlikel veebisaitidel, kui see on olemas, või muude sobivate vahendite abil, kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaste ligipääsetavusnõuetega.
4. Kooskõlas asjakohase liidu õigusega tagavad piiriülese reisijateveo teenuste osutajad kohaldataval juhul, et Euroopa puudega inimese kaardiga reisijatele pakutakse selget teavet eritingimuste või eeliskohtlemise kohta, mida kohaldatakse reisi eri osades, või tehakse see teave neile kättesaadavaks.

Artikkel 19

Liidu veebileht

1. Hiljemalt ... [48 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] loob komisjon Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi jaoks spetsiaalse liidu veebilehe. Liidu veebilehel on link artikli 18 lõike 1 teises lõigus osutatud riiklikele veebisaitidele.

2. Liidu veebileht on kättesaadav kõigis liidu ametlikes keeltes, rahvusvahelises viipekeeles ja liikmesriikide viipekeeltes ning ligipääsetavas ja kergesti loetavas vormingus kooskõlas direktiivi (EL) 2019/882 I lisas teenuste suhtes kehtestatud asjakohaste ligipääsetavusnõuetega. Teave liidu veebilehel peab olema kergesti mõistetav, nii et selle keerukus ei ületaks Euroopa Nõukogu Euroopa keeleõppe raamdokumendi taset B1 (kesktase).

Artikkel 20

Aruandlus ja hindamine

1. Komisjon esitab hiljemalt ... [78 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] ja seejärel iga nelja aasta tagant Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta.
2. Lõikes 1 osutatud aruandes käsitletakse muu hulgas sotsiaalset, majanduslikku, tehnoloogilist ja muud asjakohast arengut silmas pidades Euroopa puudega inimese kaardi ja Euroopa puudega inimese parkimiskaardi kasutamist, eelkõige tasude mõju, ja seda, mil määral on käesoleva direktiivi rakendamisel saavutatud selle eesmärgid ja koostoime muude asjakohaste liidu õigusaktidega, et hinnata käesoleva direktiivi läbivaatamise vajadust.

Aruandes analüüsitakse ka spetsiifilisi ebasoodsaid olukordi, mis tulenevad interseksionaalsest diskrimineerimisest, mida käsitatakse diskrimineerimisena, mis põhineb puude ning nõukogu direktiiviga 79/7/EMÜ²⁴, 2000/43/EÜ²⁵, 2000/78/EÜ²⁶ või 2004/113/EÜ²⁷ hõlmatud muu põhjuse kombinatsioonil, pöörates erilist tähelepanu puuetega naistele ja tüdrukutele.

3. Hiljemalt ... [54 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] hindab komisjon puuetega inimeste vaba liikumisega seotud allesjäänud lünki. Komisjon võtab igakülgset arvesse selle hindamise tulemusi, kui ta otsustab, kas liidu tasandil on vaja võtta täiendavaid meetmeid, et sellised lüngad kõrvaldada.
4. Liikmesriigid edastavad komisjonile viimase taotlusel ja aegsasti vajaliku teabe, et komisjon saaks lõikes 1 osutatud aruande koostada.

²⁴ Nõukogu 19. detsembri 1978. aasta direktiiv 79/7/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte järkjärgulise rakendamise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas (EÜT L 6, 10.1.1979, lk 24).

²⁵ Nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust (EÜT L 180, 19.7.2000, lk 22).

²⁶ Nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16).

²⁷ Nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/113/EÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega (ELT L 373, 21.12.2004, lk 37).

5. Lõikes 1 osutatud aruandes võetakse arvesse puuetega inimeste, asjaomaste vabaühenduste, eriti puuetega inimeste esindusorganisatsioonide ning majanduslike sidusrühmade seisukohti.

Artikkel 21

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt ... [30 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumiskuupäeva]. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.
- Nad kohaldavad kõnealuseid norme alates ... [42 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].
2. Kui liikmesriigid võtavad vastu lõikes 1 osutatud normid, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Artikkel 22

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 23

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

LISA I

EUROOPA PUUDEGA INIMESE KAARDI VORMING

ESIKÜLJE tekst: „Euroopa puudega inimese kaart“ inglise keeles (European Disability Card) ja selle väljastanud liikmesriigi ühes või mitmes ametlikus keeles.

The image shows the front side of a European Disability Card for Belgium (BE). The card has a blue background with a pattern of white stars. In the top left corner, there is a circular emblem with the letters 'BE' and a star. To the right of this emblem, the text 'European Disability Card' is written in white, followed by '[official language]' in a smaller font. In the top right corner, there is a small circular emblem with the letters 'A' and a star. Below the main text, there are six white rectangular fields for personal information, each with a label in blue text: '[official language]/Name', '[official language]/Surname', '[official language]/Date of birth', '[official language]/Card serial number', '[official language]/Date of issuance', and '[official language]/Expiry date'. A large white rectangular area on the left side of the card is intended for a photograph.

TAGAKÜLG: Teave, mille üle otsustab ja mis esitatakse kaardi väljastanud liikmesriigi ühes või mitmes ametlikus keeles.

1. Kaardi suurus peab vastama formaadile ID-1, mis on kehtestatud standardiga ISO/IEC 7810.
2. Kaardil on:
 - kaardiomajafoto,
 - kaardiomaja perekonna- ja eesnimi,
 - kaardiomaja sünniaeg,
 - kaardi seeria- või failinumber.
3. Kaardi värv on tume- ja helesinine vastavalt käesolevas lisas esitatud pildile ja allpool esitatud viidetele:
 - tumesinine: CMYK 100, 90, 10, 0,
RGB 0, 68, 148;
 - helesinine: CMYK 94, 63, 7, 1,
RGB 0, 110, 183.

4. Kaardile märgitakse selle väljastamise ja kehtivusaja lõppemise kuupäevad.
5. Kaardil on esitatud riigikood, mida ümbritseb liitu sümboliseeriv 12 tähega ring.
6. Kasutatav kirjatüüp on Arial Regular, või kui see ei ole võimalik, siis sans serif. Esi- ja taustavärvide vahel peab olema piisav kontrast.
7. Sõnad „European Disability Card“ inglise keeles ning kaardi väljastanud liikmesriigi ühes või mitmes ametlikus keeles kuvatakse kirjatüübis Arial Regular ja punkt kirjas, kasutades Marburgi standardi mõõtmeid.
8. Valikulise tähe „A“ (kirjatüübis ja punkt kirjas) võib lisada, kui kaart annab õiguse puudega inimest saatvale ühele või mitmele isiklikule abistajale või muule liikmesriigi õiguse või tava kohaselt tunnustatud saatvale või abistavale isikule, või abiloomale. Vastavalt liikmesriigi õigusele või tavale võib tähe „A“ lisada ka suurema toetusevajadusega puuetega inimeste puhul.
9. Artikli 7 lõike 7 punktis a osutatud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise järel lisatakse ruutkood ja muud võimalikud digielemendid, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid pettuse vältimiseks.

Kaardi füüsilise versiooni digielemendid võivad sisaldada rohkem isikuandmeid kui käesolevas lisas sätestatud füüsilise versiooni jaoks ette nähtud andmed. Selliste andmetega saavad tutvuda ainult kaardi väljastanud liikmesriikide avaliku sektori asutused ja üksnes volitatud isikud. Selliste isikuandmete töötlemisel järgitakse määrust (EL) 2016/679.

10. Kanded esitatakse inglise keeles ja kaardi väljastanud liikmesriigi ühes või mitmes ametlikus keeles. Kui liikmesriik soovib teha kandeid muus keeles kui bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi või ungari keeles, teeb ta seda, ilma et see piiraks muude käesoleva lisa sätete kohaldamist. Kui liikmesriik teeb kandeid bulgaaria või kreeka keeles, koostab ta kaardi versiooni, milles kasutatakse ladina tähestikku.
-

II LISA

EUROOPA PUUDEGA INIMESE PARKIMISKAARDI VORMING

ESIKÜLG

	EUROPEAN PARKING CARD FOR PERSONS WITH DISABILITIES [OFFICIAL LANGUAGE]
 [official language]/Date of issuance:	
 [official language]/Expiry date:	
 [official language]/Card serial number:	
 [official language]/ Issuing authority/organisation:	
 [official language]/Vehicle plate number (optional):	

TAGAKÜLG

[official language]/Surname: [official language]/Forename: [official language]/Date of birth:	This card entitles the holder to local parking conditions and facilities reserved for persons with disabilities available in the Member State concerned. [official language] When in use, the card is to be displayed at the front of the vehicle in such a way that the front of the card is clearly visible for checking purposes. [official language]
--	--

1. Kaardi suurus on järgmine:
 - kõrgus: 106 mm,
 - laius: 148 mm.
2. Kaardi värv on tumesinine ja kollane vastavalt käesolevas lisas esitatud piltidele ja allpool esitatud viidetele:
 - tumesinine: CMYK 100, 90, 10, 0,
RGB 0, 68, 148;
 - kollane: CMYK 94, 63, 7, 1,
RGB 255, 237, 0.
3. Kaart jagatakse nii esi- kui ka tagaküljel vertikaalselt kaheks.
 - a) Esikülje vasakul poolel on esitatud:
 - tumesinine ratastoolikasutaja sümbol kollasel taustal;
 - kaardi väljastamise ja kehtivusaja lõppemise kuupäevad;
 - kaardi seerianumber;
 - kaardi väljastanud asutuse või organisatsiooni nimi;

- kui kaart on seotud sõidukiga ja liikmesriik seda nõuab, siis selle registreerimisnumber; liikmesriikide puhul, kes ei nõua registreerimisnumbri märkimist, asjaomane andmeväli puudub.
- b) Esikülje paremal poolel on esitatud:
- sõnad „European Parking Card for persons with disabilities“ inglise keeles ja kaardi väljastanud liikmesriigi ühes või mitmes ametlikus keeles suurtähtedega ning punktikirjas, kasutades Marburgi standardi mõõtmeid;
 - taustaks kaardi väljastanud liikmesriigi eralduskood, mida ümbritseb liitu sümboliseeriv 12 tähega ring;
 - artikli 8 lõike 7 punktis a osutatud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise järel lisatav ruutkood ja muud võimalikud digielemendid, milles kasutatakse elektroonilisi vahendeid pettuse vältimiseks.

Kaardi füüsilise versiooni digielemendid võivad sisaldada rohkem isikuandmeid kui käesolevas lisas sätestatud füüsilise versiooni jaoks ette nähtud andmed. Selliste andmetega saavad tutvuda ainult kaardi väljastanud liikmesriikide avaliku sektori asutustel ja üksnes volitatud isikud. Selliste isikuandmete töötlemisel järgitakse määrust (EL) 2016/679.

- c) Tagakülje vasakul poolel on esitatud:
- kaardiomaja perekonna- ja eesnimi,
 - kaardiomaja sünniaeg.
- d) Tagakülje paremal poolel on inglise keeles ja kaardi väljastanud liikmesriigi ühes või mitmes ametlikus keeles:
- lause: „Kaart annab selle omajale õiguse kasutada asjaomases liikmesriigis kättesaadavaid puuetega isikutele ette nähtud kohalikke parkimistingimusi ja -rajatisi“;
 - lause: „Kui kaarti kasutatakse, tuleb see asetada sõiduki esiossa nii, et kaardi esikülg on kontrollimiseks selgelt nähtav.“
4. Kanded esitatakse inglise keeles ja kaardi väljastanud liikmesriigi ühes või mitmes ametlikus keeles. Kui liikmesriik soovib teha kandeid muus keeles kui bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi või ungari keeles, teeb ta seda, ilma et see piiraks muude käesoleva lisa sätete kohaldamist. Kui liikmesriik teeb kandeid bulgaaria või kreeka keeles, koostab ta kaardi versiooni, milles kasutatakse ladina tähestikku.
-